

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 78/14
Люксембург, 5 юни 2014 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-117/13
Technische Universität Darmstadt/Eugen Ulmer KG

Според генералния адвокат Niilo Jääskinen държава членка може да разреши на библиотеките да цифровизират без съгласието на притежателите на права книги, които са част от тяхната колекция, за да ги предлагат на електронни читателски места

Макар директивата за авторското право да не позволява на държавите членки да разрешават на ползвателите да съхраняват върху USB устройства цифровизираната от библиотеката книга, тази директива допуска по принцип отпечатването на книгата като копие за лично ползване

Съгласно директивата за авторското право¹ държавите членки трябва да предоставят на авторите изключителното право да разрешават или забраняват възпроизвеждането и публичното разгласяване на техните произведения. Същевременно директивата позволява на държавите членки да предвидят някои изключения и ограничения от това право. Подобна възможност е налице по-специално за общодостъпните библиотеки², които за целите на частно изследване или проучване предоставят произведения от своята колекция на разположение на ползвателите чрез специализирани терминали³. По настоящото дело Bundesgerichtshof (Федералният съд на Германия) е поискал от Съда да уточни обхвата на тази възможност, използвана от Германия.

Bundesgerichtshof трябва да реши спор между Техническият университет на Дармщат (Technische Universität Darmstadt) и германското издателство, Eugen Ulmer KG⁴. Издателството е поискало да се забрани (i) на университета да цифровизира книга от своя библиотечен фонд, издадена от Eugen Ulmer⁵, и (ii) на ползвателите на библиотеката, посредством създадените в нея електронни читателски места, да отпечатват тази книга или да я съхраняват върху USB устройство и/или да изнасят така възпроизведеното от библиотеката. Всъщност университетът е цифровизирал въпросната книга и я е предоставил на разположение чрез електронните читателски места⁶. Университетът не е приел предложението на издателя да купи и използва издадените от последния учебници под формата на електронни книги („e-books“).

¹ Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).

² Тези библиотеки нямат за цел икономическа или търговска изгода. Тази възможност се прилага при същите условия за учебните заведения, музеите и архивните учреждения.

³ „[В случай на] използване чрез разгласяване или предоставяне на разположение за целите на частно изследване или проучване на отделни лица от публиката чрез специализирани терминали в помещенията на [въпросните учреждения], на произведения или други закриляни обекти, които са част от тяхната колекция и не подлежат на условия [...] за покупка или лицензия“ (член 5, параграф 3, буква н) от директивата).

⁴ Този спор представлява „пилотно“ производство. Университетът е подпомаган от Deutscher Bibliotheksverband e.V. (германска федерация на библиотеките), както и от Европейското бюро на библиотечните, информационните и документационните асоциации (EBLIDA). Издателството е подпомагано от Börsenverein des deutschen Buchhandels (германска асоциация на търговците на книги). Това според генералния адвокат показва значението на настоящото дело за библиотеките, авторите и издателствата (по-специално издателствата за научна литература).

⁵ Става въпрос за учебника на Winfried Schulze, озаглавен „Einführung in die neuere Geschichte“ („Въведение в историята на новото време“).

⁶ Тези читателски места не позволяват по едно и също време да се ползват повече екземпляри на произведението, отколкото са в наличност в библиотечния фонд.

В заключението си от днес генералният адвокат Jääskinen приема на първо място, че дори притежателят на права да отправи до библиотеката предложение за сключване на подходящ лицензионен договор за използване на произведението му, библиотеката може да се позове на изключението, предвидено за специализираните терминали⁷. Според генералния адвокат Jääskinen едва след сключването на подобен договор библиотеката не може повече да се позовава на това изключение.

По-нататък генералният адвокат заключава, че **директивата допуска държавите членки да предоставят на библиотеките правото да цифровизират произведенията, които са част от тяхната колекция, когато това е необходимо за целите на предоставянето на тези произведения на публично разположение чрез специализирани терминали**. Такъв може да бъде случаят, когато следва да се осигури закрилата на оригиналите на **произведения**, които, макар да са обхванати от авторското право, са **по-стари, нетрайни или редки**. Такъв може да бъде и случаят, когато съответното **произведение се ползва от голям брой студенти и копията биха могли да доведат до непропорционално използване**.

Генералният адвокат Jääskinen уточнява обаче, че **директивата позволява не цялостното цифровизиране на колекция, а само цифровизиране на отделни произведения**. По-специално не следва да се използват специализирани терминали, когато това има за единствена цел да се избегне закупуването на достатъчен брой физически копия на произведението.

Накрая генералният адвокат Jääskinen приема, че **директивата не позволява на ползвателите на специализирани терминали да съхраняват върху USB устройства предоставените им на разположение произведения**. Той отбелязва по-конкретно, че предвиденото за специализираните терминали изключение представлява по принцип изключение от изключителното право на разгласяване, с което разполага притежателят на правото. Според генералния адвокат понятието за разгласяване изключва от рамките на това изключение възможността за съхраняване на произведението върху USB устройства, тъй като става въпрос не за разгласяване от библиотеката, а за създаване от ползвателя на цифрово копие за лично ползване. Освен това подобно възпроизвеждане не е необходимо, за да се запази полезното действие на изключението, макар възпроизвеждането да е от полза за ползвателя. При това разглежданото изключение не обхваща акта, с който библиотеката осигурява на ползвателя достъп до цифровото копие, за да може той да създаде допълнително копие и да го съхрани върху USB устройство.

Макар генералният адвокат да счита, че предвиденото за специализираните терминали изключение не обхваща отпечатването върху хартия, той отбелязва все пак, че **отпечатването на произведение, до което е даден достъп чрез специализираните терминали, може да бъде обхванато от други изключения, предвидени в директивата, като например изключението относно копието за лично ползване**. В това отношение генералният адвокат не вижда никаква разлика между фотокопирането на страници от налични в библиотечния фонд физически произведения и отпечатването на страници от цифрови копия. При отпечатването върху хартия не съществува опасност от широкомащабно незаконно разпространение, каквато е налице при цифровите копия.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор.

⁷ Тоест подобно предложение не означава, че за въпросното произведение се прилагат условия за покупка или лицензия по смисъла на разпоредбата от директивата, цитирана в бележка под линия 3.

Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708